

BESCHIKKING

Wet Natuurbescherming - ontheffing soorten ruimtelijke ontwikkeling

Aanvrager	Stichting Reggewoon
Aangevraagde activiteiten :	WNB Ontheffing soortenbescherming renovatie woningen
Datum ontvangst aanvraag :	08.04.2022
Locatie :	Wierden en Enter 65 woningen, RVV fase 4.3, 4.5 en 4.6
Datum beschikking :	22.02.2023
Kenmerk :	D2023-01-006006
Zaaknummer :	2022-005175

Datum verzending

22.02.2023

Deze beschikking is als volgt opgebouwd:

A.	BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	4
A.1	Aanvraag	4
A.2	Besluit	4
A.3	Ondertekening en verzending	4
A.4	Niet mee eens?	6
B.	VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT	7
B.1	Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag	7
B.2	Algemeen	7
B.3	Soortspecifiek	8
B.4	Overige zaken	10
C.	OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT	12
C.1	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	12
C.1.1	Bevoegdheid	12
C.1.1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	12
C.1.2	Procedure	12
C.1.2.1	Overeenstemming andere provincie	12
C.1.2.2	Adviesverzoek aan gemeente	12
C.1.3	Toetsingskader soorten	12
C.1.3.1	Wettelijke regels	12
C.1.3.2	Provinciaal beleid	12
C.2	WEERGAVE VAN DE FEITEN	14
C.2.1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	14
C.2.1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	14
C.2.2	Doel van het project	14
C.2.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	14
C.2.4	Periode	14
C.2.5	Onderliggende documenten	14
C.2.6	Aanvullende gegevens	14
C.3	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	14
C.3.1	Inhoudelijke beoordeling	14
C.3.1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	15
C.3.1.2	Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding	15
C.3.1.3	Beschrijving noodzaak ontheffing	17
C.3.1.4	Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	18
C.3.1.5	Wettelijk belang van het project	18
C.3.1.6	Toetsing aan overige vereisten	18
C.3.1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden	18
D.	SLOTCONCLUSIE	19

BIJLAGE 1. ADRESSEN EN VOorgenomen IngREPen PER Woning	20
BIJLAGE 2. TIJDELIJKE VERBLIJFPLAATSEN VLEERMUIZEN	22

A. BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

A.1 Aanvraag

De heer [REDACTED] van het adviesbureau Foreest Groen Consult BV heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 8 april 2022² ontvangen en geregistreerd onder kenmerk 2022-005175. De aanvraag heeft u tussentijds gewijzigd³. Deze gewijzigde aanvraag is het uitgangspunt voor deze ontheffing.

De aanvraag is gedaan vanwege het voornemen om 60 woningen in Wierden en Enter te renoveren en verduurzamen, fase 4.3, 4.5 en 4.6. In deze brief geven wij ons besluit weer.

A.2 Besluit

Wij besluiten u een ontheffing⁴ te verlenen van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn en van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om nesten, rustplaatsen van vogels opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten van gierzwaluw en de huismus weg te nemen⁵, de gewone dwergvleermuis en de laatzvlieger opzettelijk te verstoren⁶ en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de laatzvlieger te beschadigen of te vernielen⁷.

Deze ontheffing heeft betrekking op het voornemen om 60 woningen in Wierden en Enter te renoveren en verduurzamen, locatie verspreide adressen in de bebouwde kom van Wierden en Enter 65 woningen, RVV fase 4.3, 4.5 en 4.6.

Deze ontheffing treedt in werking een dag na de verzenddatum van dit besluit tot en met 31 december 2024.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in B. Voorschriften bij het besluit.

De motivering voor ons besluit is in C. *Overwegingen bij het besluit* weergegeven.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in B. *Voorschriften bij het besluit* weergegeven.

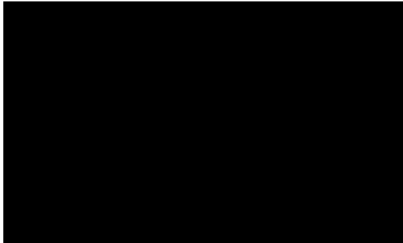
¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid / 3.9 Wnb
² Kenmerk provincie D2022-04-001019
³ Kenmerk provincie D2023-01-001640
⁴ Op basis van 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid / 3.9 Wnb
⁵ Art. 3.1, tweede lid Wnb
⁶ Art. 3.5, tweede lid Wnb
⁷ Art. 3.5, vierde lid Wnb

A.3 Ondertekening en verzending

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Wierden;
- Dhr. [REDACTED], Foreest Groen Consult BV.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster
Teamleider vergunningverlening

A.4 Niet mee eens?

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat in onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, team Juridische Zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via https://regelen.overijssel.nl/Producten_en_diensten/Bezwaar_klacht_informatie_schade/Bezwaar_tegen_beslissing_provincie_Overijssel.
3. Via de e-mail naar klachtenbezwaar@overijssel.nl.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

B. VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

B.1 Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (D2023-01-006006). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

B.2 Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het mobiele telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidende ecologische deskundige⁸, inclusief het mobiele telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;

Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.

3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

⁸ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologische deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

B.3 Soortspecifiek

Gierzwaluw

5. De uitvoering van de werkzaamheden vindt buiten de meest kwetsbare perioden van de gierzwaluw plaats. De meest kwetsbare periode is de voortplantingsperiode. Deze loopt globaal van 15 april tot 1 september (rood in onderstaand overzicht).

Gierzwaluw	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec

Afhankelijk van de weersomstandigheden beginnen de kwetsbare perioden eerder of eindigen later dan weergegeven in de tabel. De geschiktheid voor uitvoering van werkzaamheden wordt beoordeeld een ecologisch deskundige op het gebied van de gierzwaluw. Afwijkingen in de uitvoering van de weergegeven standaard onderbouwt de ecologisch deskundige in het logboek.

6. Permanente voorzieningen voor de gierzwaluw realiseert u door de daken binnen het plangebied weer geschikt te maken op de volgende wijze:
- Realisatie van 90 openingen op de kopse kanten van de woningen die toegang geven tot de ruimte onder de pannen, op de wijze zoals dit is beschreven op pagina 14 van het activiteitenplan, of op een andere wijze die openingen van 35x70mm realiseert met toegang tot de dakruimte. of
 - het realiseren van een zelfde aantal (90) vervangende verblijfplaatsen door alle kopgevels 3 cm laten overhangen van de kantpannen, op de wijze zoals dit is beschreven op pagina 14 van het activiteitenplan.

De gekozen werkwijze is afhankelijk van de technische constructie van de daken. U maakt in het logboek inzichtelijk hoe aan dit voorschrift is voldaan, onder andere door het opnemen van foto's, waarbij een maatlat de maten toont. Deze permanente verblijfplaatsen zijn voor het op de werkzaamheden volgende broedseizoen beschikbaar.

Huismus

7. De uitvoering van de werkzaamheden vindt buiten de meest kwetsbare perioden van de huismus plaats. De meest kwetsbare periode is de voortplantingsperiode. Deze loopt globaal van 1 maart tot en met 30 september (rood in onderstaand overzicht).

Huismus	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec

Vorst dagen en nachten vormen ook een kwetsbare periode en dat is in oranje weergegeven in het overzicht. Bij een vorst dag blijft ook overdag de temperaturen lager dan 0 graden Celsius.

8. Afhankelijk van de weersomstandigheden beginnen de kwetsbare perioden eerder of eindigen later dan weergegeven in de tabel in voorschrift 7. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van werkzaamheden, in de periode vanaf 1 september tot 15 maart beoordeeld een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. Afwijkingen in de uitvoering van de weergegeven standaard in voorschrift 7 onderbouwt de ecologisch deskundige in het logboek.
9. Permanente voorzieningen voor huismus realiseert u door de daken binnen het plangebied weer geschikt te maken op de volgende wijze:
- het gehele dakvlak wordt weer geschikt gemaakt, overeenkomend met het oorspronkelijke dak waarmee de oorspronkelijk situatie wordt nagebootst;
 - vogelschroot wordt geplaatst op de voor- en achtergevels na minimaal de 3e panlat;

- er wordt gebruik gemaakt van een gelijk type panlatten en dakpannen als in de oorspronkelijk situatie;
- de toegang tot de ruimte tussen de onderzijde van de dakpannen en de onderliggende panlat is maximaal 35mm;
- aan zowel de voorzijde als de achterzijde van de woningen is er een goot aanwezig die als entree dient voor huismussen om de ruimte onder het dak te kunnen betreden;
- deze permanente verblijfplaatsen zijn voor het op de werkzaamheden volgende broedseizoen beschikbaar.

U maakt in het logboek inzichtelijk hoe aan dit voorschrift is voldaan, onder andere door het opnemen van foto's, waarbij een maatlat de maten toont.

10. Bij permanente nestplaatsen onder het dak moet de ruimte tussen de onderzijde van de dakpannen en het dak meer dan 8 cm zijn om ruimte te bieden voor een nestelende huismus. Dat is gemeten vanaf de dakplaat en de onderzijde van de dakpan. Dit realiseert u bijvoorbeeld door de hoogte van de panlatten daar op aan te passen.
11. Bij permanente nestplaatsen onder het dak moet de dakplaat voldoende ruw zijn, of worden bekleed worden met gripgaas, zodat huismussen voldoende grip hebben.

Gewone dwergvleermuis en laatvlieger

12. U voert het ongeschikt / ontoegankelijk maken van de verblijfplaatsen uit buiten de kwetsbare periodes, zoals met rood weergegeven in onderstaande tabel. In de oranjeperiode in april mogen (potentiële) toegangen tot verblijfplaatsen nog ongeschikt worden gemaakt, nadat vastgesteld is dat deze met zekerheid niet in gebruik zijn als kraamverblijf.

<i>Gewone dwergvleermuis</i> <i>Laatvlieger</i>	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Periode waarin ongeschikt maken mogelijk is												

13. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van het ontoegankelijk maken van verblijfplaatsen wordt beoordeeld door een ecologisch deskundige op het gebied van vleermuizen. Afhankelijk van de weersomstandigheden verschuiven de kwetsbare perioden, waardoor ze langer dan wel korter zijn dan weergegeven in de tabel in voorschrift 12. Als de periode van het plaatsen van de exclusion flaps afwijkt van de weergegeven standaardperiode in voorschrift 12 onderbouwd de ecologisch deskundige dit in het logboek (voorschrift 24). Dat is ook het geval als dit wordt uitgevoerd in de weergegeven oranjeperiode.
14. Het ongeschikt maken van de zomerverblijfplaats / paarverblijfplaats gebeurt door het afsluiten van openingen met vulmiddel, waarbij tenminste elke gevel voorzien is van een exclusion flap. Het ongeschikt maken vindt plaats in een periode waarbij de nachttemperatuur 10 graden Celsius is of hoger door een ecologische deskundige op het gebied van vleermuizen.
15. Minimaal 5 dagen na het ongeschikt maken voert u een controle uit met behulp van een batdetector. Deze controle moet uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige onder bij nacht geschikte vliegomstandigheden voor vleermuizen (>10 graden Celsius, wind max 4 Beaufort en maximaal motregen). Indien alsnog verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, dan zijn extra maatregelen nodig om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken of moet langer worden gewacht. Deze procedure wordt herhaald totdat geen uitvliegende vleermuizen meer waargenomen worden. De renovatiewerkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn in de bebouwing.

16. Er zijn in mei-juni 2022 72 tijdelijke kasten geplaatst, bestaande uit 36 enkellaagse vleermuiskasten op gevels (VMT1a Unitura, VK WS 03 Vivara) en uit 9 5 meter hoge paaltopkasten T3 met elk 4 tijdelijke verblijven. De locaties zijn weergegeven in bijlage 2.
17. De tijdelijke kasten, zoals vermeld in voorschrift 16, blijven tenminste staan / hangen totdat de permanente vervangende verblijfplaatsen zijn gerealiseerd en minimaal zes maanden beschikbaar zijn in de actieve periode van de soort. Deze zes maanden moeten binnen de actieve periode van de gewone dwergvleermuis vallen (ongeveer begin april – eind oktober).
18. Het verwijderen van de tijdelijke vleermuiskasten mag alleen buiten de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis plaatsvinden (zie voorschrift 12) in een periode dat de nachttemperatuur 10 graden Celsius is of hoger. Het verwijderen is uitsluitend toegestaan binnen de looptijd van de ontheffing.
19. Voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke kasten voor de gewone dwergvleermuis moet een ecologisch deskundige vaststellen dat de betreffende kasten op dat moment niet gebruikt worden. Als is vastgesteld dat er geen vleermuizen aanwezig zijn verwijderd u de vleermuiskasten / paalkasten direct of maakt u de kast ontoegankelijk voor vleermuizen.
20. U realiseert tenminste 64 duurzame, permanente vervangende verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis. Deze verblijfplaatsen zijn direct na afronding van de werkzaamheden per woning beschikbaar. U doet dit door:
 - Vleermuizen kunnen de ruimer gelegde kantpannen of de gemaakte openingen in het dak ten behoeve van gierzwaluw ook gebruiken (zie voorschrift 6), en/of.
 - De kantplanken onder de dakgoten en bij de kopgevels worden met een afstand van minimaal 22 millimeter vanaf de muur gemonteerd. Elke 2,10 meter is vervolgens een opening van 7 cm aanwezig. Het bestaande metselwerk geeft de vleermuis voldoende grip. Hierdoor ontstaan onder de dakgoten en bij de kopgevels eveneens ruimten voor vleermuizen, en/of
 - Inmetselen 64 kasten, type Schwegler Vleermuiskoker 2FR (of als niet leverbaar IB VL 05 Inbouwsteen van Vivara Pro of VMPM2 – Inbouwkast van Faunaprojecten). Indien voldoende ruimte beschikbaar is worden deze kasten gekoppeld, en bestaat één verblijf uit twee gekoppelde kasten.
21. U realiseert tenminste 5 duurzame, permanente vervangende verblijfplaatsen voor de laatvlieger. Deze verblijfplaatsen zijn direct na afronding van de werkzaamheden per woning beschikbaar. U doet dit door:
 - Het dak van Jacobsenstraat 5 en 31 blijft toegankelijk en er wordt niet aan het dak gewerkt.
 - Op de kopse gevels van de Jacobsonstraat 2, 8 en 11 worden onder de pannen kleine uitsparingen gemaakt via welke de laatvlieger het dakvlak kan bereiken. Deze openingen zijn 3 bij 7 cm groot. Vervolgens wordt op het isolatiemateriaal een fijn kunststof gaas of hardboard geplaatst zodat de dieren grip hebben op het vaak gladde isolatie materiaal. Bestaat het isolatiemateriaal aan de zichtzijde uit een ruw niet pluizend materiaal, dan is de griplaag niet noodzakelijk.
 - Op alle vijf locaties vindt spouwmuurisolatie plaats. De bovenste meter van de spouwmuur in de kopgevel wordt niet geïsoleerd. Het isolatiemateriaal wordt fysiek afgeschermd door een spouwborstel of strip.
 - Als dit technisch niet mogelijk is dan wordt rondom de schoorsteen een tweede wand geplaatst met een interne ruimte die in verbinding staat met het te bereiken dak.
22. U maakt in het logboek inzichtelijk hoe aan de voorschriften 20 en 21 is voldaan, onder andere door het opnemen van foto's, waarbij een maatlat de maten toont. Ook onderbouwt u de gemaakte keuzen.

B.4 Overige zaken

23. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis en laatvlieger.
24. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar op welke wijze, waar en wanneer uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat er daarbij vooral om het registreren van uitvoering, keuzes, afwegingen bij het handelen volgens de voorschriften en hoe wordt omgegaan met onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de toezichthouder aan hem/haar getoond.

C. OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

C.1 BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

C.1.1 Bevoegdheid

C.1.1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden hoofdzakelijk plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁹. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

C.1.2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

C.1.2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

C.1.2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Wierden gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

C.1.3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

C.1.3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹⁰ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹¹ zijn voor de toetsing relevant.

C.1.3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

⁹ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

¹⁰ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹¹ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹² is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹³ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

C.1.3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten Overijssel.
2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.

De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹⁴ niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten van de gierzwaluw en de huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soorten geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soorten altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

¹² Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹³ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

¹⁴ Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.

C.2 WEERGAVE VAN DE FEITEN

C.2.1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

C.2.1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Reggewoon is van plan in de kernen Wierden en Enter 60 woningen te renoveren. Binnen Reggewoon staat dit bekend als fase 4.3, 4.5 en 4.6. De woningen zijn eengezinswoningen, grondgebonden en beschikken over een voor- en achtertuin. De tuinen zijn zowel verhard als onverhard. De woningen staan in de bebouwde kom in wijken met grondgebonden woningen en kleine openbare groenvoorzieningen. Omdat het hier verspreid bezit betreft en verschillende typen woningen, worden niet bij alle woningen dezelfde maatregelen uitgevoerd. Bij een aantal woningen wordt alleen de isolatie in de spouwmuur bijgevuld. Daarbij wordt in een aantal woningen ook het dak vervangen in verband met de aanwezigheid van asbest. Bij 40 woningen wordt het dak vervangen en de muur geïsoleerd. Bij de overige woningen (20 woningen) wordt alleen de muur geïsoleerd. Daarnaast worden bij alle woningen kleine onderhoudswerkzaamheden als schilderwerk uitgevoerd.

In bijlage 1 bij het activiteitenplan zijn de voorgenomen ingrepen per woning aangegeven.

C.2.2 Doel van het project

Reggewoon heeft als doel om haar huurders te voorzien van een comfortabele en betaalbare woning. Het voornemen is om 60 woningen in Wierden en Enter te renoveren en verduurzamen.

C.2.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor gierzwaluw en de huismus voor het verbod nesten, rustplaatsen van vogels opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten van weg te nemen¹⁵, voor de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger voor de verboden deze opzettelijk te verstoren¹⁶ en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen¹⁷.

C.2.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 augustus 2022 tot en met 1 augustus 2024. In de aanvulling is gevraagd deze periode tot en met 31 december 2024 te verlengen.

C.2.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Quickscan natuuronderzoek Locaties Reggewoon, fase 4.3, 4.5, 4.6, Enter & Wierden, 15 oktober 2021, Foreest Groen Consult BV;
- Nader onderzoek bij 60 woningen van Reggewoon voor renovatie fase 4.3, 4.4 en 4.5 in Wierden en Enter, 28 oktober 2022, Foreest Groen Consult BV.
- Plan van aanpak verduurzaming 60 woningen Reggewoon, Fase 4.3, 4.4 en 4.5 Wierden en Enter, 14 december 2022. Foreest Groen Consult BV.

C.2.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 8 april 2022 ontvangen. Op 23 mei 2022 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 9 januari 2023¹⁸ ontvangen.

C.3 TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C.3.1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel de kennisdocumenten van de gierzwaluw, huismus en de gewone dwergvleermuis bij onze toetsing.

¹⁵ Art. 3.1, tweede lid Wnb

¹⁶ Art. 3.5, tweede lid Wnb

¹⁷ Art. 3.5, vierde lid Wnb

¹⁸ Kenmerk provincie D2023-01-001640

C.3.1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. In het rapport Plan van aanpak¹⁹ wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. Op hoofdlijnen komt dit neer op:

- Quicksan met veldbezoek op 8 september 2021.
- Nader onderzoek naar gebouwbewonende soorten in 2022.

Wij zijn van oordeel dat het onderzoek afdoende is geweest om de aanwezigheid en functie van verblijfplaatsen te kunnen vaststellen. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de onderzoeksprotocollen zoals deze in de kennisdocumenten huismus en gierzwaluw zijn opgenomen en het Vleermuisprotocol 2021.

In Wierden zijn 12 nesten van de huismus aangetroffen. Deze 12 nesten bevinden zich niet in projectwoningen. Er zijn op 38 plaatsen gierzwaluwen aangetroffen. Van deze 38 locaties bevinden zich er 17 in projectwoningen.

In Wierden zijn 11 zomerverblijven, twee paarverblijven en tien paarterritoria van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Hiernaast zijn twee zomer verblijfplaatsen en een kraamverblijf van de laatvlieger aangetroffen. Van deze verblijfplaatsen bevinden zich vijf zomerverblijven en tien paarverblijven aan projectwoningen.

In Enter zijn 27 nesten van de huismus en drie kwetterbosjes aangetroffen. 12 nesten en 1 kwetterbosje bevinden zich in/bij projectwoningen. In Enter zijn geen nesten van de gierzwaluw vastgesteld.

Bij het onderzoek zijn in Enter drie zomerverblijven, drie baltsterritoria van de gewone dwergvleermuis en één zomerverblijf van de laatvlieger aangetroffen. De verblijven van twee van de drie baltsterritoria bevinden zich waarschijnlijk in een projectwoning.

C.3.1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding

Door de werkzaamheden gaan de volgende verblijfplaatsen verloren:

- 12 nestplaatsen van de huismus
- 17 nestplaatsen van de gierzwaluw
- 4 zomerverblijven en 12 paarverblijven van de gewone dwergvleermuis
- 1 zomerverblijf van de laatvlieger

De overige in het onderzoek aangetroffen verblijfplaatsen bevinden zich in woningen waar geen werkzaamheden worden uitgevoerd. Bij de werkzaamheden worden de tuinen ongemoeid gelaten.

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in de bijlage bij de aanvraag²⁰, zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in de kennisdocumenten van de betrokken soorten of worden door ons afdoende geacht om de effecten te minimaleren. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis en de laatvlieger zoveel mogelijk geminimaliseerd. In *B. Voorschriften bij het besluit* zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. In hoofdlijnen komen deze neer op:

Algemeen

- De werkzaamheden worden begeleid door een deskundige op het gebied van de aangevraagde soorten.

Gierzwaluw

¹⁹ Hoofdstuk 3 pagina 8

²⁰ Hoofdstuk 7, 8, 9 pagina 13 tot en met 31

- Aan de woningen met nestplaatsen van gierzwaluwen wordt gewerkt buiten de kwetsbare broedperiode, dus buiten de periode 15 april t/m 1 september.
- Als vervangende permanente verblijven worden 90 openingen gerealiseerd die toegang geven tot de ruimte onder de pannen, of het 3 cm laten overhangen van de kantpannen, op de wijze zoals dit is beschreven op pagina 14 van het activiteitenplan. De gekozen werkwijze is afhankelijk van de technische constructie van de daken.

Huismus

- Aan de woningen met nestplaatsen van huismus wordt gewerkt buiten de kwetsbare broedperiode, dus buiten de periode 15 april t/m 15 september. Afhankelijk van de weersomstandigheden (sneeuw, ijzel en vorst) kan de winterperiode ook worden aangemerkt als kwetsbare periode.
- Vogelschroten van alle daken die worden gerenoveerd (40 woningen) komen op de 3e panlat. Na afloop zijn alle daken voor de huismus beschikbaar. Eventueel aanwezige vogelschroten in daken die niet worden gerenoveerd worden verwijderd.
- De werkzaamheden worden buiten het broedseizoen uitgevoerd, de werkzaamheden per woning zijn relatief kort en worden niet bij alle woningen gelijktijdig uitgevoerd. Hierdoor blijven er voldoende verblijfplaatsen beschikbaar buiten het broedseizoen en zijn geen tijdelijke voorzieningen getroffen.

Gewone dwergvleermuis en laatvlieger

- De woningen met verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis of de laatvlieger worden voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten de kwetsbare perioden ongeschikt gemaakt. Het ongeschikt maken kan worden uitgevoerd in de periode 15 april – 15 mei of 15 augustus – 15 oktober, bij nachttemperaturen van 10 graden of meer en maximaal motregen. Woningen waar ook gierzwaluw of huismus aanwezig zijn, worden in het najaar ongeschikt gemaakt.
- Het ongeschikt maken gebeurt met afsluiting van openingen in combinatie met exclusion flaps, waarbij elke gevel tenminste één exclusion flap heeft.
- Minimaal 5 nachten na het ongeschikt maken voert u een controlebezoek uit met BAT-detector. Als dan nog verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, wordt langer gewacht of neemt u aanvullende maatregelen.
- Voor de werkzaamheden worden tijdelijke verblijfplaatsen voor vleermuizen geplaatst. De tijdelijke verblijfplaatsen bestaan uit 36 enkellaagse vleermuiskasten op gevels) Vleermuiskast VMT1a leverancier Unitura of de gelijkwaardige VK WS 03 van Vivara) en uit 9 5 meter hoge paaltopkasten T3 met elk 4 tijdelijke verblijven. Deze zijn in mei-juni 2022 geplaatst. De tijdelijke kasten worden verwijderd na afronding van de werkzaamheden en na minimaal zes maanden na aanbrengen laatste permanente verblijf. De locatie van de tijdelijke kasten is weergegeven in bijlage 2.
- Voorkomen dat bouwverlichting de tijdelijke verblijven beschijnt.
- U realiseert op de volgende wijzen permanente alternatieve verblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuizen:
 - Vleermuizen kunnen de ruimer gelegde kantpannen of de gemaakte openingen in het dak ten behoeve van gierzwaluw ook gebruiken.
 - De kantplanken onder de dakgoten en bij de kopgevels worden met een afstand van 22 millimeter vanaf de muur gemonteerd. Elke 2,10 meter is vervolgens een opening van 7 cm aanwezig. Het bestaande metselwerk geeft de vleermuis voldoende grip. Hierdoor ontstaan onder de dakgoten en bij de kopgevels eveneens verblijfplaatsen voor vleermuizen die als zomer- en paarverblijf kunnen dienen.
 - Inmetselen 64 kasten, type Schwegler Vleermuiskoker 2FR (of als niet leverbaar IB VL 05 Inbouwsteen van Vivara Pro of VMPPM2 – Inbouwkast van Faunaprojecten). Indien voldoende ruimte beschikbaar is worden deze kasten gekoppeld, en bestaat één verblijf uit twee gekoppelde kasten.
- U realiseert de volgende maatregelen als permanente verblijfplaatsen voor de laatvlieger. Laatvlieger maakt weinig gebruik van kasten. Bij de locatie waar het zomerverblijf is aangetroffen, wordt niet aan het dak gewerkt. Omdat niet zeker is of het verblijf na de ingreep nog wordt

geaccepteerd, worden maatregelen voor de laatvlieger uitgevoerd op de kopse gevels van de Jacobsonstraat 2, 8, 11 en 31. Op nummer 2, 8 en 11 wordt het dak ook gerenoveerd, op nummer 31 enkel de spouw. Tijdens de werkzaamheden aan het dak van de Jacobsonstraat 2, 8 en 11 worden onder de pannen kleine uitsparingen gemaakt via welke de laatvlieger het dakvlak kan bereiken. Deze openingen zijn 3 bij 7 cm groot. Vervolgens wordt op het isolatiemateriaal een fijn kunststof gaas of hardboard geplaatst zodat de dieren grip hebben op het vaak gladde isolatie materiaal. Bestaat het isolatiemateriaal aan de zichtzijde uit een ruw niet pluizend materiaal, dan is de griplaag niet noodzakelijk.

- Op alle vier locaties vindt spouwmuur isolatie plaats. De bovenste meter van de spouwmuur in de kopgevel wordt niet geïsoleerd. De isolatie wordt op de zolder aan de binnenzijde aangebracht om een koudebrug te voorkomen. Als dit technisch niet mogelijk is dan wordt rondom de schoorsteen een tweede wand geplaatst met een interne ruimte die in verbinding staat met het te bereiken dak. Op deze manier wordt de spouw toegankelijk voor de laatvlieger, en blijft het verblijf in het dak aan de Jacobsonstraat 5 toegankelijk.

Staat van instandhouding

SOVON heeft ten opzichte van 2007 een lichte afname van de gierzwaluw geconstateerd. Van 2007 tot ongeveer 2014 is een sterk significante afname te zien van de gierzwaluw, de laatste jaren is de gierzwaluw in aantal weer iets toegenomen. Voor de broedvogels geldt een gunstige staat van instandhouding in Nederland, voor niet-broedvogels is de staat van instandhouding onbekend (Sovon). Blijven voor de gierzwaluw voldoende verblijfplaatsen aanwezig dan zal de plaatselijke populatie niet in gevaar komen. Door het aanbieden van de extra verblijven in dit project, zal de gierzwaluw voldoende verblijfsmogelijkheden hebben om de plaatselijke populatie in stand te kunnen houden.

De huismus is een veelvuldig voorkomende soort in Overijssel. Net zoals overal in Nederland is de populatie van de huismus sterk afgenomen. In Overijssel lijkt het diepte punt gepasseerd. De trendlijnen stijgen de laatste paar jaren weer. Over de laatste 12 jaren is er echter nog steeds een significante afname in aantallen. De staat van instandhouding volgens SOVON is matig ongunstig. De renovatie heeft alleen effect op de locatie van eventuele nesten. Omdat alle daken na de renovatie weer geschikt zijn en de renovatie gefaseerd wordt uitgevoerd is er geen effect te verwachten op de staat van instandhouding.

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene soort van Nederland. De gewone dwergvleermuis neemt matig toe in aantallen. Er zijn geen gegevens bekend van de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis in Overijssel. Landelijk is de staat van instandhouding in de laatste habitatrapportage als onbekend aangegeven. Blijven voor de gewone dwergvleermuis voldoende verblijfplaatsen aanwezig dan zal de gunstige staat van instandhouding van de plaatselijke populatie niet in gevaar komen. Door het aanbieden van de tijdelijke verblijven en voldoende extra permanente verblijfplaatsen, zal de gewone dwergvleermuis voldoende verblijfsmogelijkheden hebben om de plaatselijke populatie in stand te kunnen houden.

De laatvlieger is een moeilijke soort om te inventariseren. Er zijn geen betrouwbare gegevens van het aantal overwintelaars. Gegevens over de aantalsontwikkeling in Overijssel zijn hierdoor niet te geven. Wel zijn er gegevens bekend voor heel Nederland. Er is van 1986 tot 2019 een matige afname te zien van de soort. De laatste jaren is een kleine stijging van de aantallen te zien. In de laatste habitatrapportage is de status als zeer ongunstig beoordeeld. Blijven voor de laatvlieger voldoende verblijfplaatsen aanwezig dan zal de licht toenemende staat van instandhouding van de plaatselijke populatie niet in gevaar komen. Door het aanbieden van de extra verblijven en in standhouden van het huidige verblijf, zal de laatvlieger voldoende verblijfsmogelijkheden hebben om de plaatselijke populatie in stand te kunnen houden.

C.3.1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van de renovatie van 60 woningen in Wierden en Enter leiden tot overtredingen van de verboden nesten, rustplaatsen van vogels opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten van weg te nemen²¹, voor de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger voor de

²¹ Art. 3.1, tweede lid Wnb

verboden deze opzettelijk te verstoren²² en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen²³. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

C.3.1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Wij zijn van oordeel dat andere bevredigende oplossingen ontbreken. Er zijn geen geschikte alternatieven voor uitvoering van het project. Het energiezuinig maken van de woningen is alleen mogelijk door renovatie en het aanbrengen van isolatie en dichten van kieren. Dit geldt ook voor het verwijderen van asbest. Hiervoor moeten gebouwdelen worden gerenoveerd. Sloop van de woningen en nieuwbouw is een alternatief maar dit leidt tot totale vernietiging van verblijfplaatsen en is energetisch niet verantwoord. Met een goed uitgevoerde renovatie kunnen de woningen nog een nieuwe cyclus van 25 tot 30 jaar in stand worden gehouden.

C.3.1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid en in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De energietransitie is van groot belang om de temperatuur op aarde binnen aanvaardbare grenzen te houden. In Parijs is afgesproken om de temperatuur niet verder te laten stijgen dan 2 graden. Hiervoor is Nederland de klimaatwet aangenomen en vertaald in het klimaat akkoord. Gasloze woningen en goed geïsoleerde woningen zijn onderdeel van dit akkoord om de doelen van Parijs te realiseren. Worden deze doelen niet gehaald dan zal de opwarming van de aarde te sterk toenemen waardoor er grote risico's gaan ontstaan voor de bewoners. De energietransitie is van groot belang om de temperatuur op aarde binnen aanvaardbare grenzen te houden. In Parijs is afgesproken om de temperatuur niet verder te laten stijgen dan 2 graden. Hiervoor is Nederland de klimaatwet aangenomen en vertaald in het klimaat akkoord. Gasloze woningen en goed geïsoleerde woningen zijn onderdeel van dit akkoord om de doelen van Parijs te realiseren. Renovatie is noodzakelijk. Met de huidige renovatie wordt een energielabel A bereikt.

Daarnaast zijn veel van de woningen door het ontbreken van voldoende isolerende maatregelen koud en vochtig. Koude vochtige woningen geven aan schimmels een voedingsbron waardoor de bewoners van deze huizen op termijn ernstige gezondheidsschade op lopen. Sporen van schimmels kunnen luchtweginfecties veroorzaken en leiden tot chronische astma. Vocht en koude kunnen leiden tot reuma achtige verschijnselen. Dit is niet gewenst. Renovatie is om meerdere redenen noodzakelijk. Een deel van de woningen heeft bovendien asbest in het dak (42 stuks). Dit asbest vormt een gezondheidsrisico voor de bewoners.

C.3.1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²⁴ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C.3.1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²⁵. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

²² Art. 3.5, tweede lid Wnb

²³ Art. 3.5, vierde lid Wnb

²⁴ Art. 1.10, derde lid Wnb

²⁵ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

D. SLOTCONCLUSIE

De ontheffing van de verbodsbepalingen kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten wordt niet aangetast.

Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soort optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijk belang is om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

BIJLAGE 1. ADRESSEN EN VOORGENOMEN INGREPEN PER WONING

Adres	Postcode	Plaats	Dak	Muur
1e Esweg 30	7642BL	WIERDEN	Ja	Ja
1e Esweg 34	7642BL	WIERDEN	Ja	Ja
1e Esweg 46	7642BL	WIERDEN	Ja	Ja
1e Esweg 68	7642BL	WIERDEN	Ja	Ja
M.H. Trompstraat 12	7642CB	WIERDEN	Ja	Ja
M.H. Trompstraat 14	7642CB	WIERDEN	Ja	Ja
M.H. Trompstraat 18	7642CB	WIERDEN	Ja	Ja
Jalinkstraat 5	7642BA	WIERDEN	Ja	Ja
Jalinkstraat 7	7642BA	WIERDEN	Ja	Ja
Jalinkstraat 9	7642BA	WIERDEN	Ja	Ja
Jalinkstraat 11	7642BA	WIERDEN	Ja	Ja
Jalinkstraat 24	7642BC	WIERDEN	Ja	Ja
Jalinkstraat 2	7642BC	WIERDEN	Ja	Ja
Jalinkstraat 4	7642BC	WIERDEN	Ja	Ja
Jalinkstraat 8	7642BC	WIERDEN	Ja	Ja
Jalinkstraat 10	7642BC	WIERDEN	Ja	Ja
Jalinkstraat 12	7642BC	WIERDEN	Ja	Ja
Jalinkstraat 20	7642BC	WIERDEN	Ja	Ja
Jalinkstraat 19	7642BA	WIERDEN	Ja	Ja
Jalinkstraat 25	7642BA	WIERDEN	Ja	Ja
Jalinkstraat 39	7642BB	WIERDEN	Ja	Ja
Jalinkstraat 45	7642BB	WIERDEN	Ja	Ja
Jalinkstraat 47	7642BB	WIERDEN	Ja	Ja
Jacobsonstraat 2	7642BS	WIERDEN	Ja	Ja
Jacobsonstraat 6	7642BS	WIERDEN	Ja	Ja
Jacobsonstraat 8	7642BS	WIERDEN	Ja	Ja
Jacobsonstraat 11	7642BN	WIERDEN	Ja	Ja
Jacobsonstraat 17	7642BN	WIERDEN	Ja	Ja
Jacobsonstraat 55	7642BP	WIERDEN	Ja	Ja
Jacobsonstraat 61	7642BP	WIERDEN	Ja	Ja
Jacobsonstraat 63	7642BP	WIERDEN	Ja	Ja
Kruissteenweg 10	7642VV	WIERDEN	Ja	Ja
Prins Hendrikstraat 1	7642BT	WIERDEN	Ja	Ja

Adres	Postcode	Plaats	Dak	Muur
Prins Hendrikstraat 3	7642BT	WIERDEN	Ja	Ja
Prins Hendrikstraat 5	7642BT	WIERDEN	Ja	Ja
Prins Hendrikstraat 9	7642BT	WIERDEN	Ja	Ja
Prins Hendrikstraat 11	7642BT	WIERDEN	Ja	Ja
Prins Hendrikstraat 15	7642BT	WIERDEN	Ja	Ja
Prins Hendrikstraat 17	7642BT	WIERDEN	Ja	Ja
Prins Hendrikstraat 23	7642BT	WIERDEN	Ja	Ja
Vossenbeldsstraat 16	7641BR	WIERDEN	Nee	Ja
Jacobsonstraat 5	7642BN	WIERDEN	Nee	Ja
Jacobsonstraat 31	7642BN	WIERDEN	Nee	Ja
Prins Hendrikstraat 19	7642BT	WIERDEN	Nee	Ja
Oost Kluinveenweg 7	7641AN	WIERDEN	Nee	Ja
Oost Kluinveenweg 11	7641AN	WIERDEN	Nee	Ja
Oost Kluinveenweg 17	7641AN	WIERDEN	Nee	Ja
West Kluinveenweg 16	7641AR	WIERDEN	Nee	Ja
West Kluinveenweg 8	7641AR	WIERDEN	Nee	Ja
Hamersweg 1	7641AV	WIERDEN	Nee	Ja
Hamersweg 7	7641AV	WIERDEN	Nee	Ja
Julianastraat 19	7468 BS	ENTER	Ja	Ja
Julianastraat 30	7468 BW	ENTER	Nee	Ja
Julianastraat 10	7468 BV	ENTER	Nee	Ja
Julianastraat 16	7468 BV	ENTER	Nee	Ja
Julianastraat 18	7468 BV	ENTER	Nee	Ja
Julianastraat 22	7468 BV	ENTER	Nee	Ja
Julianastraat 37	7468 BT	ENTER	Nee	Ja
Zwiksweg 5a	7468 BR	ENTER	Nee	Ja
Jalinkstraat 57	7642BB	WIERDEN	Nee	Ja

BIJLAGE 2. TIJDELIJKE VERBLIJFPLAATSEN VLEERMUIZEN

Adres	Plaats	Aantal Kasten op gevel	Paaltopkast
Julianastraat 18	Enter		1
Marcus Samuelstraat 26	Enter	3	
Marcus Samuelstraat 28	Enter	3	
Marcus Samuelstraat 38	Enter	3	
Totaal	Enter	9	1
Oost Kluinveenweg 17	Wierden		1
West Kluinveenweg 18	Wierden		1
Jalinkstraat 5	Wierden		1
Jalinkstraat 19	Wierden		1
Jalinkstraat 39	Wierden		1
Jalinkstraat 12	Wierden		1
1e Esweg 46	Wierden		1
Vossenbeldsstraat 16	Wierden		1
M.H. Trompstraat 20	Wierden	3	
M.H. Trompstraat 22	Wierden	3	
Karel doormanstraat 27	Wierden	3	
Karel doormanstraat 21	Wierden	3	
Karel doormanstraat 19	Wierden	3	
Karel doormanstraat 26	Wierden	3	
Karel doormanstraat 24	Wierden	3	
Kareldoormanstraat 18	Wierden	3	
Karel doormanstraat 20	Wierden	3	
Totaal	Wierden	27	8
Totaal		36	9